

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
34 Гж. 1354/2024
10.07.2024. године
Н и ш

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Оливере Јовановић, председника већа, Милице Златковић и Неле Алексић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА, ББ, мал. ВВ и мал. ГГ, сви из Немачке, ... , ..., чији је законски заступник мајка АА, а које заступа пуномоћник Ђорђе И. Калањ, адвокат из ..., против тужених: „Миленијум осигурање" а.д.о. Београд, Нови Београд, чији је пуномоћник Петар Настић, адвокат из ..., Компаније „Дунав осигурање" а.д.о. Београд - Стари Град, „Wiener Stadtische osiguranje" а.д.о. Београд, Нови Београд и Удружења осигуравача Србије Београд, Нови Београд, ради накнаде штете, вредност предмета спора 9.467.070,00 динара, одлучујући о жалби тужилаца изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу П. 900/2019 од 25.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 10.07.2024. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Нишу П. 900/2019 од 25.10.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом, првим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да тужени тужиоцима на име претрпљених душевних болова због смрти блиског лица - супруга и оца ДД, солидарно исплате и то: тужиљи АА износ од 1.500.000,00 динара; тужиоцу ББ износ од 1.500.000,00 динара, тужиоцу мал. ВВ износ од 1.500.000,00 динара и тужиоцу мал. ГГ износ од 1.500.000,00 динара, све са законском

затезном каматом почев од 25.10.2023. године па до исплате. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да тужени тужиљи АА на име материјалне штете због трошкова превоза посмртних остатака, трошкова погребне опреме и сахране пок. ДД, солидарно исплате: 11.924,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.08.2016. године па до исплате; износ од 1.250,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.08.2016. године па до исплате; 1.226,00 евра са законском затезном каматом почев од 09.08.2016. године па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; 11.824,00 МКД (македонски динар) са законском затезном каматом почев од 09.08.2016. године па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и 18.550,00 МКД (македонски динар) са законском затезном каматом почев од 10.08.2016. године па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Трећим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да тужени тужиоцима ББ, мал. ВВ и мал. ГГ на име новчане ренте због изгубљеног издржавања за период од 06.08.2016. године до 31.12.2021. године солидарно исплате сваком по 372,62 евра са каматом на појединачне месечне износе са законском затезном каматом на начин ближе описан изреком пресуде, а све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Четвртим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да тужени тужиоцима ББ, мал. ВВ и мал. ГГ, на име капитализиране ренте због изгубљеног издржавања за период од 01.01.2022. године па до навршених 26 година сваког од мал. тужилаца солидарно исплате и то: ББ износ од 35.808,67 евра; мал. ВВ износ од 41.078,53 евра и мал. ГГ износ од 45.860,27 евра, све са законском затезном каматом почев од 01.01.2022. године па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Петим ставом изреке, одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев, којим је тражено да тужени тужиоцима ББ, мал. ВВ и мал. ГГ на име капитализиране ренте због изгубљеног издржавања за период од 01.01.2022. године па до навршених 19 година сваког од малолетних тужилаца солидарно исплате и то: ББ износ од 12.707,98 евра; мал. ВВ износ од 19.934,58 евра и мал. ГГ износ од 26.949,90 евра, све са законском затезном каматом почев од 01.01.2022. године па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Шестим ставом изреке, одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тражено да тужени тужиоцима ББ, мал. ВВ и мал. ГГ, на име новчане ренте због изгубљеног издржавања солидарно плаћају сваком износ од по 379.62 евра,

месечно у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, почев од дана 01.01.2022. године па док за то постоје законски услови, сваког првог дана у месецу за текући месец. Седмим ставом изреке, обавезани су тужиоци да туженима накнаде трошкове парничног поступка и то „Миленијум осигурање“ а.д.о. Београд, Нови Београд износ од 606.068,00 динара, Компанији „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд - Стари Град, „Wiener Stadtische osiguranje“ а.д.о. Београд, Нови Београд и Удружење осигуравача Србије Београд, Нови Београд износ од по 48.068,00 динара.

Против наведене пресуде тужиоци су благовремено изјавили жалбу побијајући је у целости, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са предлогом да Апелациони суд првостепену пресуду укине и врати првостепеном суду на поновно суђење или преиначи у смислу жалбеног предлога.

Тужени “Миленијум Осигурање” је поднео одговор на жалбу тужилаца у којем је оспорио наводе жалбе и предложио суду да жалбу тужилаца одбије као неосновану.

Испитујући првостепену пресуду, у смислу чл. 386 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11, 49/13, 74/13, 55/14, 87/18, 18/2020 и 10/23 – др. закон), Апелациони суд је нашао да је жалба тужилаца основана.

Првостепена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које Апелациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на коме се заснива првостепена пресуда, дана 06.08.2016. године, око 04,30 часова, на државном путу бр. 1 А реда Е-75 Ниш - Београд, у близини места Алексинац, у смеру ка Београду дошло је до саобраћајне незгоде. Учесници саобраћајне незгоде били су путнички аутомобил марке мерцедес, пешак ДД, власник путничког возила Фиат, аутобус марке Ван Хоол и путничко возило марке Пежо. Последица саобраћајне незгоде била је смрт ДД, супруга тужиље АА и оца ББ, ВВ и ГГ. Из налаза и мишљења Института саобраћајног факултета у Београду

утврђено је да су критичном приликом Peugeot и аутобус, који је био један од учесника саобраћајне незгоде били заустављени на коловозу на такав начин да није постојала могућност проласка мерцедеса десном саобраћајном траком, те да је доспевањем пежоа у попречни положај на коловозу, а потом додатно и заустављање аутобуса на небезбедну позицију створена опасна препрека на путу која је онемогућавала кретање саобраћајним тракама, а што је пропуст возача пежоа и аутобуса у вези стварања опасности која је претходила настанку незгоде у којој је дошло до судара мерцедеса са пешаком и пежоом. Наиме, возач Peugeot-a је имао могућност да пре изласка из Peugeot-a укључи све показиваче правца, затим покуша да уклони Peugeot на заставну траку (ако су постојале могућности), а потом и да предузме постављање сигурносног троугла, а што према материјалним елементима из списка није био случај. Са друге стране, возач аутобуса је имао посебних разлога и могућности да заустави аутобус у потпуности у заставној траци, као што је то учинио и возач Фиата, а не на начин да заузима више од половине десне саобраћајне траке, чиме је додатно утицао на стварање опасности која је претходила настанку незгоде у којој је дошло до судара Мерцедеса са настрадалим пешаком и Peugeot. Настрадали пешак, а претходно возач Фиата је наводно постављање сигурносног троугла, требало да изврши на безбедан начин, кретањем ван коловоза уназад од места судара за најмање 50 м, а потом безбедним попречним кретањем до позиције на коловозу, па би кретање пешака коловозом које је претходило судару Мерцедеса и пешака било у вези са стварањем опасне ситуације која је претходила незгоди са Мерцедесом. И возач Фиата и возач аутобуса су благовремено уочили Peugeot у попречном положају, као и пешаке који су се налазили на месту незгоде и који нису имали светлодбојне прслуке, тако да након предузетог реаговања није дошло до судара Фиата и аутобуса са пешацима и Пежом. Имајући претходно у виду, и возач Мерцедеса би имао могућност да благовремено уочи Пежо у попречном положају, пешаке и настрадалог пешака, тако да предузимањем реаговања буде избегнут настанак незгоде, како су то претходно учинили возач Фиата и возач аутобуса. С обзиром на то, на страни возача Мерцедеса би, стајао пропуст у вези са настанком, односно могућношћу избегавања незгоде у којој је дошло до судара са пешаком и Пежоом који се налазио у попречном положају, а неношење светлодбојног прслука од стране настрадалог пешака није у узрочној вези са настанком незгоде у којој је дошло до судара Мерцедеса и пешака, јер су возач Фиата и возач аутобуса претходно уочили пешаке који нису носили светлодбојне прслуке. Против учесника саобраћајне незгоде кривични

поступци нису вођени нити је тужиоцима исплаћена накнада ни од једног осигуравајућег друштва, настала као последица штете у саобраћајној незгоди, због чега су тужиља, супруга сада пок. ДД и тужиоци, као његова деца, поднели су тужбу у овој правној ствари. Предмет тужбеног захтева је накнада нематеријалне штете због смрти блиског лица, накнаде материјалне штете коју је тужиља АА претрпела, затим исплата ренте због изгубљеног издржавања за период од 06.08.2016. године до 31.12.2021. године, као и исплата капитализиране ренте, уз евентуални захтев за исплату ренте месечним износима у смислу одредбе чл. 188 ЗОО. Висину новчаних захтева у вези са рентом тужиоци су определили према налазу и мишљењу вештака актуара Блаженке Миљуш – Јовановић.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд полазећи од одредаба чл. 154, 155 и 178 Закона о облигационим односима и одредаба чл. 7 ст. 1 тач. 5 и 98 ст. 1 Закона о безбедности саобраћаја на путевима изводи закључак да је смрт сада пок. ДД последица опасне ситуације коју је сам пок. ДД скривио недозвољеним и небезбедним кретањем на аутопуту који је искључиво намењен за возила. Због наведеног према разлозима првостепеног суда нема законског основа за обавезивање тужених за накнаду штете тужиоцима јер се у њиховим пропустима утврђеним налазом и мишљењем Института саобраћајног факулета не могу наћи елементи који би се могли довести у узрочно последичну везу са смрћу сада пок. ДД.

Међутим, Апелациони суд, за сада, не може прихватити овакав закључак првостепеног суда као правилан, јер су по оцени Апелационог суда основани жалбени разлози којима се указује да је чињенично стање непотпуно утврђено и да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП, а све то услед селективне примене и тумачења релевантног материјалног права Закона о безбедности саобраћаја на путевима.

Облигациони односи који настају из проузроковања штете уређени су одредбама Закона о облигационим односима (члан 1. ЗОО). Одредбом члана 178 Закона о облигационим односима, прописано је да се у случају удеса изазваног моторним возилом у покрету који је проузрокован искључивом кривицом једног имаоца, примењују правила о одговорности по основу кривице (ст. 1). Ако постоји обострана

кривица, сваки ималац одговара за укупну штету коју су они претрпели сразмерно степену своје кривице (ст. 2). Ако нема кривице ни једног, имаоци одговарају на равне делове, ако разлози правичности не захтевају што друго (ст. 3). За штету коју претрпе трећа лица имаоци моторних возила одговарају солидарно (ст. 4).

Одредбом члана 7 ст. 1 тач. 69 Закона о безбедности саобраћаја на путевима, између осталих израза употребљених у овом закону одређено је и значење израза пешака. Према томе пешак је лице које се креће по путу, односно које по путу сопственом снагом вуче или гура возило, ручна колица, дечје превозно средство, колица за немоћна лица или лице у дечјем превозном средству или лице у колицима за немоћна лица које покреће сопственом снагом или снагом мотора или лице које клизи клизаљкама, скијама, санкама или се вози на котураљкама, скејтборду и сл.

Одредбом чл. 98 ст. 1 истог закона, прописано је да пешак не сме ступити ни кретати се по аутопуту или мотопуту. Међутим, другим ставом изреке ове одредбе прописано је да забрана из става 1. овог члана не важи за лица која су експлицитно наведена, док је трећим ставом наведено да лица из ст. 2 овог члана и места на којима она предузимају радње морају бити обележена на начин да се омогући безбедност свих учесника у саобраћају.

Одредбом члана 167 истог закона прописано је да лице које се затекне или наиђе на место саобраћајне незгоде у којој има повређених лица дужно је да одмах обавести полицију и/или службу хитне медицинске помоћи и да у складу са својим знањима, способностима и могућностима, пружи помоћ лицима повређеним у саобраћајној незгоди и по потреби их превезе до најближе здравствене установе и да предузме све што је у његовој моћи да спречи увећавање постојећих, односно настајање нових последица.

Правилно је првостепени суд у конкретном случају, када је реч о одговорности за штету коју су тужиоци, као трећа лица, претрпела пошао од одредбе чл. 178 Закона о облигационим односима. Међутим, нејасно је због чега је приликом оцене одговорности тужених првостепени суд искључиво пошао од кривице у саобраћајној

несрећи.

Такође, основано се жалбом тужилаца указује да су нејасни разлози првостепеног суда да је сада пок. ДД имао својство пешака. Наиме, да би првостепени суд могао да закључи да ли је сада пок. ДД имао својство пешака претходно је морао да утврди начин на који је дошло до саобраћајне незгоде, односно како се и због чега сада пок. ДД у тренутку несреће нашао на коловозу аутопута. Ово посебно што из исказа сведока, које првостепени суд није ценио, произлази да је ДД наишао на саобраћајну незгоду – превртање пеожоа и путнике из наведеног возила који су махали рукама тражећи помоћ, након чега је своје возило зауставио прописно у зауставну траку и упутио се ка месту саобраћајне незгоде. С тим у вези, основано се жалбом туженог указује да је првостепени суд пропустио да цени да ли је сада пок. ДД имао својство пешака у смислу одредбе чл. 7 ст. 2 тач. 69 ЗОБС или је реч о лицу које је у смислу одредбе чл. 167 и 98 ст. 2 истог закона кренуло ка месту саобраћајне незгоде у циљу спречавања увећавања постојећих, односно настајање нових последица и пружање прве помоћи лицима која су претходно имала саобраћајну незгоду. Тек након што би утврдио својство и циљ кретања покојног ДД у тренутку саобраћајне незгоде, првостепени суд би могао да закључи да ли непажња у понашању преминулог искључује или умањује одговорност других лица овде тужених, јер у том тренутку његово понашање, односно кретње на аутопуту постаје релевантно.

Због напред наведеног Апелациони суд налази да без претходног чињеничног утврђења и разјашњења начина на који је дошло до саобраћајне незгоде у конкретном случају, првостепени суд није могао да се бави одговорношћу и кривицом учесника саобраћајне незгоде, због чега се, за сада, не може прихватити као правилан ни закључак да у утврђеним пропустима осталих учесника не постоје елементи који би се могли довести у узрочно последичну везу са смрћу сада пок. ДД, тим пре што је такав закључак супротан саобраћајном вештачењу у списима предмета које је првостепени суд прихватио као правилан, на шта се основано указује жалбом.

Следом наведеног, првостепена пресуда је морала бити укинута и враћена првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, првостепени суд ће имајући у виду чињенице на које је указано овим решењем, најпре на јасан начин утврдити начин настанка саобраћајне незгоде, а затим циљ кретања сада пок. ДД на аутопуту, како би закључио да ли у конкретном случају постоји одговорност тужених за штету коју су тужиоцу као трећа лица претрпела, након чега ће имајући у виду саобраћајно техничко вештачење о понашању учесника конкретном приликом у стварању опасне ситуације и могућности избегавања утврдити ко је од учесника и у којој мери допринео настанку ове штете.

Уколико првостепени суд у наставку поступка из правилно утврђеног чињеничног стања о одговорности тужених изведе закључак супротан закључку у побијаној пресуди, правилно и потпуно ће утврдити и чињенично стање релевантно за одлуку о накнади материјалне и нематеријалне штете која је предмет тужбеног захтева. При одлучивању, имаће у виду да се накнада штете у виду новчане ренте може досудити само за штету која постоји у моменту доношења судске одлуке па убудуће, а не и за раније претрпљену штету која се досуђује у једнократном износу. Дакле, рента је накнада у новчаном облику, чији укупан износ није познат у време одлучивања о тужбеном захтеву, а која се плаћа периодично, у унапред утврђеним износима или у једнократном износу, тзв. капитализирана рента ако би суд оценио да би то више одговарало интересима оштећеног и могућностима одговорног лица. За време до доношења пресуде, накнада штете нема облик ренте, већ једнократног износа (јединствене суме). Оно што је одлучујуће је да је, у време одлучивања о тужбеном захтеву, сва штета за протекло време настала и да се зна њен укупан обим. Ове доспеле износе обвезник накнаде је дужан платити одједном, као јединствену суму која покрива сву проузроковану штету за протекло време и која се ни по чему не разликује од једнократне накнаде која се досуђује у случају тренутне штете.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, с обзиром да зависи од одлуке о главној ствари.

На основу одредбе чл. 391 и 392 ЗПП, Апелациони суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 10.07.2024. године, 34 Гж. 1354/2024

Записничар–судијски помоћник

Јована Илић

Председник већа-судија

Оливера Јовановић